

ТВОРЧА РЕТРОСПЕКТИВА НАРОДНОГО АМАТОРСЬКОГО АНСАМБЛЮ НАРОДНОГО ТАНЦЮ «ЯВОРИНА»: 45 РОКІВ НА СЦЕНІ (1972-2018 рр.)

СЕРГІЙ КУЦЕНКО, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (м. Умань)

E-mail: kutsenko.udpu@gmail.com

© Куценко С. В., 2018

Свою творчу діяльність ансамбль народного танцю «Яворина» розпочав у далекому 1972 році під керівництвом Вадима Євгеновича Калінічева. З 1992 по 1995 рік колективом керував заслужений працівник культури України, талановитий хореограф та балетмейстер Вадим Васильович Костриця. У 1992 році ансамбль ступає на нову сходинку, колективу присвоєно почесне звання «Народний». З 1995 по 2008 рік колектив очолив, у минулому танцівник Заслуженого ансамблю танцю «Зарево» Донецького металургійного заводу (нині – заслужений ансамбль танцю України «Зарево») та армійських ансамблів танцю, – Піддубний Григорій Опанасович. З 2008 року і по цей час керівником колективу є кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла

Тичини Куценко Сергій Володимирович. Серед учасників колективу – студентська молодь та випускники кафедри хореографії та художньої культури факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Основу хореографічного репертуару колективу становлять постановки як українських танців, так і танців інших народів світу, серед яких: вокально-хореографічна композиція «Привітальна» (постановка Г. Піддубного); хореографічна композиція «Їхали козаки» (постановка М. Гречушнікова); український народний танець «Якось на ярмарці» (постановка С. Куценка); український народний танець «Дівочий козачок» (постановка С. Куценка); український народний танець «Гопак» (постановка С. Куценка); турецький народний танець «Халай» (постановка С. Куценка); єврейський народний танець «Давайте познайомимось» (постановка С. Куценка); російський на-

родний танець «Молодичка» (постановка С. Куценка); польський народний танець «Краков'як» (постановка С. Куценка); молдавські народні танці «Весняна Хора», «Молдавеняска» (постановка С. Куценка); угорський народний танець «Чардаш» (постановка С. Куценка), естонський на-

родний танець «Полька через ножку» (постановка С. Куценка) гуцульські танці «Гонивітер», «Гуцулка» (постановка С. Куценка); український жартівливий танець «Як козаки куліш варили», хореографічна композиція «Українські самоцвіти» та ін.

Хореографічна композиція
«Українські самоцвіти»

Концепція творчої та виховної роботи ансамблю народного танцю «Яворина» полягає в:

- оновленні засобів та прийомів виховання хореографічної культури студентів;
- виявленні і впровадженні нових педагогічних технологій та ефективних форм і методів роботи зі студентами;
- всебічному гармонійному ро-

звитку кожного студента як особистості, шляхом розкриття його потенційних можливостей; розвитку індивідуальних здібностей студентів, талантів та забезпечення умов їх творчої самореалізації;

- забезпеченні високої художньо-естетичної освіченості і вихованості; формуванні особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, високих моральних якостей громадянина України.

Молдавський танець
«Весняна хора»

У процесі занять в ансамблі головною є ідея активізації в його учасників уміння перетворювати звичайні танцювальні рухи в оригінальні твори мистецтва. У своїй роботі керівник опирається на метод власного прикладу, намагаючись продемонструвати студентам шляхи та принципи побудови хореографічних композицій і, таким чином, закладати в їхній свідомості основи виконавського, постановочного та педагогічного досвіду.

Студентам, учасникам колективу, пропонується залучатися до творчої роботи в ході постановки танцювальних композицій, підбору хореографічної лексики, пошуку образного вирішення твору, втілення його основної ідеї, відпрацювання виконавської майстерності. Великого значення надається розробці ескізу костюма, оскільки сценічний костюм є творчим вирішенням етнографічного костюма із сучасних естетичних позицій.

Важливим моментом є також прослуховування народної музики. У творчій діяльності хореографа вона є джерелом

Важливим моментом презентації результатів творчої праці у процесі занять в хореографічному ансамблі є виступ учасників колективу перед глядачами. Це передбачає участь у концертних програмах, хореографічних конкурсах та фестивалях різного рівня. Творча презентація результатів своєї діяльності пробуджує у студентів потребу у творчості, творчому самовираженні, у творчому та професійному зростанні, розвиває навички застосування виразальних засобів народно-сценіч-

його натхнення, яке живить атмосферу танцю. Тому її аналіз та підбір для подальшого застосування у практичній діяльності є обумовленим. Студентам при прослуховуванні музики пропонується звернути особливу увагу на її зміст і, пофантазувавши та уявивши образи, що виникли, передати словами, які відчуття, думки та настрої вона викликає. Уміння аналізувати народну музику є важливим фактором професійного становлення майбутнього педагога-хореографа, так як це розвиває його професійну компетентність та майстерність, готує до втілення творчого задуму. Перед студентами, в першу чергу, ставиться вимога, щоб відбір музичного супроводу для майбутньої постановки проходив не лише за практичними ознаками «підходить або не підходить», а за принципом значущості його ідейно-художнього змісту.

Таким чином, студенти залучаються до кожного етапу роботи керівника колективу: від пошуку теми, ідеї твору і – до його практичного втілення.

ного танцю в реальних умовах, оскільки виступ перед глядацькою залогою, на рівні свідомості та підсвідомості, змушує до повного перевтілення в артиста, вимагає прояву найвищого рівня технічної та акторської майстерності, які з кожним сценічним виступом набувають усе переконливішого характеру.

Зокрема, за останнє десятиліття (2008-2018 рр.), колектив прийняв участь у таких заходах: Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського (м. Черка-

си, 2009 р. – Диплом II ступеня, м. Київ, 2010 р. – Диплом Лауреата), Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Василя Авраменка (м. Черкаси, 2009 р., м. Умань, 2013 р. – Диплом I ступеня), хореографічний фестиваль імені Вадима Костриці «На Кичері» (м. Умань, 2013-2017 рр.), Всеукраїнський фестиваль хореографічного мистецтва «Planeta Dance Fest» (м. Чернігів, 2015 р. – Диплом I та II ступеня), IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс інструментального, вокального, хореографічного, театрального мистецтв та театрів мод «Квітуча країна» (м. Умань, 2015 р. – Диплом I ступеня); Всеукраїнський фестиваль народної творчості присвячений святу «Покрови Пресвятої Богородиці» «Покрова-fest» (м. Немирів, 2015 р.), Етнографічний фестиваль народного мистецтва «Ярмарок мистецтв» (м. Умань, 2016 р.), Обласний фестиваль народного танцю «Арканове коло» (м. Івано-Франківськ, 2016 р.), Міжнародний фестиваль «Діалог культур і народів» (м. Лешно, Польща, 2013 р.), Міжнародний хореографічний фестиваль

хореографічного мистецтва «Global-Dance» (м. Умань, 2016 р.), III Всеукраїнський фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Global-Dance» (м. Умань, 2016 р. – Гран-Прі, Дипломи I ступеня), IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Global-Dance – 2017» (м. Умань, 2017 р. – Гран-Прі, Дипломи I ступеня); VII Всеукраїнський фестиваль-конкурс інструментального, вокального, хореографічного мистецтва «Квітуча країна» (м. Умань, 2017 р. – Диплом I ступеня), III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народного танцю «Козацькому роду нема переводу» (м. Хмельницький – м. Староконстянтинів, 2017 р. – Дипломи I ступеня); I Міський фестиваль молодіжної творчості «Душею сповнений політ» (м. Умань, 2017 р.); Міський духовно-патріотичний фестиваль «Мистецький передзвін» (м. Умань, 2017 р.); Міжнародний фестиваль-конкурс культури та мистецтв «Зірковий парад – 2017» (м. Львів, 2017 р. – Диплом I ступеня); VIII Міжнародний фестиваль-конкурс «Україна єднає світ» (м. Київ, 2018 р. – Супер Гран-Прі) і ін.

У творчій скарбниці колективу мають місце спеціальні відзнаки членів суддівської колегії «За високий рівень виконавської майстерності», «Кращий номер фестивалю», «За створення яскравого сценічного образу» та ін.

Серед нагород ансамблю «Яворина» також грамоти Черкаського осередку хореографічної спілки України, Обласного відділу культури, Подяки за співпрацю з відділом освіти Уманської міської ради, навчальними закладами міста, Подячні листи відділу культури і туризму Уманської міської ради, виконавчого комітету Уманської міської ради, Грамоти Відділу у справах сім'ї та молоді Уманської міської ради, Подяки голови Уманської райдержадміністрації, Почесні грамоти керівнику колективу від виконавчого комітету Уманської міської ради, за високу професійну майстерність, вагомий внесок у розвиток української народної культури і мистецтва, Подяка Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України за допомогу в організації та проведенні XV Міжнародних педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької «Педагогіка мистецтва і мистецтво педагогічної дії» та ін.

Студенти, готуючись до таких заходів, прагнуть визнання результатів їхньої діяльності. Це неабияк мотивує їх до самовдосконалення, до досягнення мети. Велику роль також відіграє те, що

заняття в ансамблі танцю мають колективний характер. Студенти, розуміючи особисту відповідальність перед іншими учасниками хореографічного ансамблю, докладають максимальні зусилля для того, аби не підвести своїх колег. Це сприяє активізації творчої активності учасників колективу, відповідальності та бажання довести справу до логічного завершення. Загалом, заняття в хореографічному ансамблі народно-сценічного танцю насичені творчим змістом, який передбачає формування творчого потенціалу студентів-хореографів. Важливим завданням керівника хореографічного ансамблю народно-сценічного танцю є формування творчо-виконавського, творчо-постановчого та педагогічно-творчого досвіду майбутніх учителів хореографії.

Окрім участі у мистецьких фестивалях та конкурсах колектив є учасником різних урочистих заходів м. Умань та Черкаської обл.

У 2013 році керівник колективу на урочистостях, присвячених Дню міста Умань, рішенням виконкому Уманської міської ради нагороджений нагрудним знаком «Кращий за професією».

Впродовж свого існування ансамбль народного танцю «Яворина» продовжує підтримувати кращі традиції, які створювалися його керівниками протягом 45 років, а також примножувати нові, покликані виховувати любов до прекрасного, до танцю, до народу.

Література:

1. Народний аматорський ансамбль народного танцю «Яворина» [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Режим доступу : <http://mpf.udpu.org.ua/uvavoryna/>. – Назва з екрана.